

GORSKA REŠEVALNA ZVEZA SLOVENIJE
Komisija za reševanje iz plazov

SI - 4101 Kranj, Bleiweisova 34, p.p.245
Tel: +386 4 238 27 27 Fax: +386 4 238 27 25
E-mail: grzs@siol.net

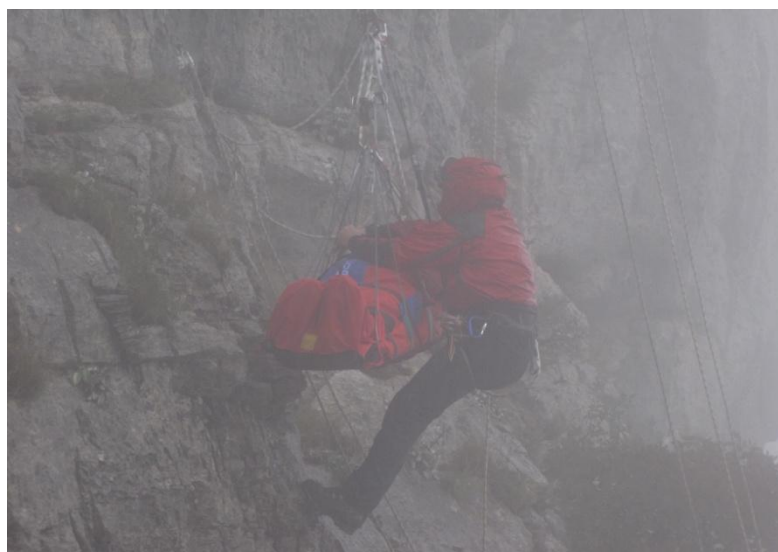
Mojstrana; 21.10.2013

Klemen Volontar
Mojstrana

Zadeva: Poročilo z zasedanja IKAR – Bol/Brač, 2013

Med 16. in 20. oktobrom se je v kraju Bol na Braču na Hrvaškem odvijal vsakoletni kongres IKAR – CISA v organizaciji HGSS.

Na praktičnem pred-dnevu v sredo, naj bi bila rdeča nit prikazov reševanje iz previsa klasično in s helikopterjem. Žal je v dopoldanskih urah vreme skoraj ustavilo aktivnosti saj je lilo, kot iz škafe. Vseeno so prikazali način dviga visečega v steni z pomočjo Grilona brez dodatnega škripca, kar se mi ni zdelo najbolj posrečeno. Reševalec na vrvi je le s svojo močjo z enoroko poizkusil približati visečega ponesrečence in ga dvigniti toliko, da bi ga spravil v primerni položaj za sput. Reševalca so spustili s sidrišča, torej je bil odvisen od manevrov zgoraj. Res ga je nekoliko dvignil, ko je odrezal vrv je ponesrečeni nerodno visel pod reševalčevimi nogami, kar pomeni, da je prej dotaknil tla, kot reševalce.

Kljub dežju so opravili nekaj pokaznih vaj

PETZL je prikazal nov pripomoček »Lazard« za helikoptersko pobiranje iz stene. Naprava je narejena tako, da reševalce visi na njej v sidrišču, praprime ponesrečenega, ko pa ga helikopter dvigne pa se pri določeni obremenitvi sam odpne. Mnenja so bila deljena. Naprava je še v preizkusni fazi.

Po krajši prekinitvi za kosilo se je tudi vreme izboljšalo in omogočilo izvedbo vaj s helikopterjem. Predstavili so dve možnosti dviga ponesrečenega direktno iz stene. Na dolgi vervi in s pomočjo vitle. Z večjim transportnim helikopterjem MI 8 so najprej spustili reševalca v steno, kjer je organiziral dostop do ponesrečenega. Po oskrbi je helikopter ponovno priletel z spuščeno dolgo vrvjo na katero so pripeli statično vrv, ki je vodila od ponesrečenega do roba stene oz. primerne prostora, kjer je lahko reševalec spojil obe vrvi. To delo jim je vzelo precej časa.

Air Zermatt je tokrat pripeljal svoj helikopter s katerim so domači reševalci izvedli vaje. V treh naletih je pripeljal reševalca, ki se je pripel na sidrišče ponesrečenega in ga oskrbel. Ob ponovnem naletu, ju je helikopter nekoliko dvignil, je reševalec razbremenil vrv s katero je bil pripet v steno (pol bičev vozal na pomožni vrvici) in s tem omogočil odlet.

Pomoč iz zraka prihaja

V četrtek se je uradno zasedanje začelo z otvoritvijo. Vse delovne skupine so pričele z delom.

Na komisiji za plazove smo najprej obravnavali zapisnik lanskega zasedanja in ga potrdili. Enako dnevni red sedanjega zasedanja.

Sledile so predstavitve in poročila.

Aplikacija za mobilne telefone ISIS še ni dokončana. Težave so s prehitro potrošnjo baterije, pokritostjo s signalom (še vedno), težave se pojavljajo v snežnem plazu... Poizkusno deluje aplikacija v Švici.

Vsa poročila so zajemala podatek, da je bila pretekla zima zelo bogata s snegom in hkrati bogata z intervencijami. Narastle so tudi za 50% in več. Nekatere organizacije beležijo rekord tridesetih let. Pogojeno s tem je bilo več tudi žrtev. Večina je navajala težavo z opremljenostjo ljudi. Glede na mesec so bili opremljeni pomladansko-

poletno, presenetil pa jih je plaz. Ker se je sneg obdržal dlje, kot običajno, so reševali v plazu celo v maju in juniju. Celotno organizirane skupine z vodnikom niso bile opremljene z lavinsko opremo. Razvila se je razprava ali bi bilo smiselno izdati priporočilo naj ljudje nosijo žolno ali vsaj RECCO odbojnik na turah v visokogorju tudi v pomladnem času. Enako bi veljalo za Himalajo.

Ugotavljajo, da je največ turnih smučarjev in smučarjev izven smučišč. Izpostavili so tudi, da se vse več nesreč dogaja na pobočjih, ki niso bila uporabljena, kot smer vzpona. Druga značilnost je izstopanje poškodb, ki jih dobi zasuti med padanjem čez steno. Uporaba čelade ni več samo priporočljiva ampak naj postane stalnica vsakega turnega smučarja.

V zadnji zimi je bilo udeleženo neverjetno veliko otrok. Nekateri so bili zasuti celo med igro, brez smuči, zelo blizu urejene smučarske proge.

Še naprej se opaža visoko število nesreč na »modnih turah«, vedno več je krpljarjev, ki v glavnem ne nosijo lavinske opreme, uporabljajo pa »poti« turnih smučarjev. Po podatkih francozov, manj, kot 15% krpljarjev nosi lavinsko opremo.

Nadaljnja ugotovitev večine je, da v nesrečah v plazu, zlasti v pomladnem obdobju, prednjačijo domači državljani.

Norveška je imela kar 50% več nesreč, kot v povprečju. Ugotavljajo, da so ljudje zaradi dolge in hladne zime ob prvem ugodnem vremenu še bolj množično začeli turno smučati.

Reševalci iz doline Valais (CH), so v sodelovanju z zdravniki pripravili vprašalnik, karton, ki naj bi spremljal žrtev snežnega plazu od prijave nesreče do bolnice. Vsaka služba (reševalci, prevoznik, zdravnik, ...) bi izpolnili svoj del. Formular je že v uporabi poizkusno. Zbiranje takšnih podatkov je v pomoč načrtovanju in obravnavi v prihodnje. Dobimo lep pregled na kakšen način so bili največkrat najdeni zasuti, kakšne poškodbe so imeli, kako so bili obravnavani, kako globoko so bili zasuti, stran pobočja, strmina itd.

AVALANCHE FORM			
BASIC DATAS			
Date	/ / 20		Canton :
Place of the accident / Canton			
Name of the doctor & Tel Nr	Name:	Telephone Nr:	
Specialty of the doctor	☐ Anesthetist ☐ Emergency (SSMUS) ☐ Also Mountain Guide ☐ International Diploma of Mountain Medicine		
Air Rescue Company / Basis	☐ AZ ☐ AG ☐ Rega	Basis :	
PATIENT'S DATAS			
Name / Sex / Birthdate		☐ Male ☐ Female	
Origin	☐ Swiss, Canton:	☐ Foreigner, country:	
Activity	☐ Ski-Touring ☐ Off-pist skiing ☐ Mountaineering ☐ Other, specify:		
	☐ During ascent ☐ During descent		
Security	☐ Accompanied by a guide ☐ Not accompanied by a guide		
	☐ Avalung ☐ Airbag ☐ Hemlet		
Avalanche transceiver	☐ Switched on ☐ Switched off ☐ None		
Burial degree	☐ Complete (no visible part) ☐ Partial, head buried ☐ Partial, head not buried ☐ None		
	☐ Hospital, which : ☐ Funeral company ☐ Other, specify :		
Patient's destination	☐ Via helicopter ☐ Via ground transport ☐ Other, specify :		

Karton, ki spremlja ponesrečenega v plazu

Takoj, ko bo formular potrjen s strani IKAR (priporočen) predlagam, da se ga umesti v podstran poročila o nesreči v SPIN.

Potrdili so dolgoletno statistiko... 46% nesreč pri II. stopnji, 43% pri III. stopnji in 11% pri IV. stopnji nevarnosti. Statistika velja za države z odlično lavinsko službo in dobro osveščenostjo!?

Na koncu poročil je končno nekdo postavil jasno vprašanje koliko je v resnici nesreč v plazju. Za večino nesreč izve GRS, ker v njih tako ali drugače posreduje. V CH imajo v ta namen odprto internetno stran, kjer ljudje anonimno lahko prijavijo nesrečo v plazju. V lavinsko »razvitih« državah ugotavljajo, da je razmerje vsaj 1:3, če ne večje.

Podkomisija za reševalne pse je zasedala v četrtek vzporedno z lavinsko komisijo. Nekaj držav je predstavilo svojo organizacijo, kako je s šolanjem, stopnje, načini itd. Kot sem lahko razbral iz poročil so zelo redke organizacije integrirane v državno GRS, še manj jih je, kjer bi morali vodniki opraviti izpit za gorskega reševalca. Odgovor na vprašanje, kako zagotavljajo osebno in skupinsko varnost, ko gre za nesrečo v gorskem terenu, kjer je gorniško znanje nujno potrebno so odgovorili, da je nekaj članov med njimi tudi gorskih reševalcev in da jih na takih akcijah spremljajo gorski reševalci. Odgovor me ni zadovoljil!

Vsi zelo dobro sodelujejo s policijo, ki jim nudi vse podatke in pomoč, predvsem jih pokliče takoj po prijavi. Nikjer nimajo težav z SARLOC podatki, torej pridobivajo zadnje lokacije mobilnega telefona. Nekaterne organizacije opravijo triangulacijo celo v lasni režiji. Država jim med posredovanjem omogoči dostop do vseh podatkov o tlf pogovorih itd.

Zelo zanimiva je bila izjava norveške SAR službe, kako opravijo izpit za vodnika. Imajo tri kategorije, ruševina, IPO in snežni plaz. Vodnik z vsemi tremi opravljenimi izpiti lahko polaga izpit za mednarodno enoto. Vsaki dve leti za vsako kategorijo posebej opravijo preizkus. Vodnik in pes lahko celo opravita vse teste pozitivno in znotraj norm, pa ju ekipa instruktorjev ne potrdi za operativno delo. Komisija ima vse pristojnosti, da to stori.

Faze šolanja in preizkusi za lavinskega psa

Podobno, kot v lavinski komisiji, večina vodi evidenco o vseh pogrešanih. Pred (profil pogrešanega) in po najdbi LPB Lost Person Behavior. Na podlagi statističnih podatkov so tako ugotovili, da je zelo pomembno, da zelo dobro določijo profil pogrešanega in s tem zadnjo znano točko. Pri ugotovitvi, da gre npr za samomorilca je statistika pokazala, da jih visok procent najdejo manj, kot 50m od poti prej, kot v 3 km.

Podobno, kot za intervencijo v plazju, predlagam uvedbo podstrani v SPIN za vodenje evidence o iskalnih akcijah.

To leto je na zasedanju nekoliko manj razstavljalcev, od teh pa je večina novejših, še neuveljavljenih znamk. Poleg tehničnih novosti pri nosilih, vitlih, je kar nekaj novosti pri lavinski opremi. Največ sprememb so doživeli vsi zadnji modeli Ortovox naprav. V vsa ohišja je po novem vgrajen RECCO reflektor, dodali so zvočni indikator, spremenili so način vklapljanja in zaščitili baterijski vložek pred izpadanjem. Seveda niso pozabili na programsko posodobitev, ki pride na tržišče konec oktobra. Torej ne pozabite posodobiti vaših naprav!

Razstavljalcev je bilo manj, kot običajno

Zanimiv izdelek je pokazala firma Jetforce v povezavi s Pieps firmo. Predstavili so nov nahrbtnik z zračnimi blazinami. Novost je ta, da se napihuje s pomočjo vgrajenega ventilatorja, zrak pa črpa kar iz okolice. Napihovanje in izpihovanje je ponovljivo dokler je v bateriji energija. Potem baterijo zamenjamo in naprava deluje naprej.

Švedska služba je podala poročilo o njihovi organiziranosti. Organizirani so prostovoljno, spadajo pod policijo, ki jih tudi opremlja in plačuje njihovo delo. Njihova posebnost je, da so dostopi do ponesrečencev izjemno dolgi, lahko tudi nekaj ur z motornimi sanmi. Švedska je za sedaj edina država, ki je izpostavila, da je v nesrečah v plazu udeleženi kar 82% tujih smučarjev. In kar je skoraj neverjetno, 99% obiskovalcev zimskih gora na Švedskem je popolno opremljenih (žolna, lopata, sonda, čelada!!!), vendar jih na žalost vsaj 30% ne zna uporabiti. Skoraj 54% pa je opravilo osnovni lavinski tečaj.

Švicarski inštitut SLF iz Davosa je predstavil statistiko nesreč v plazu od leta 1939. Zelo zanimiv je podatek, da je v primerih, ko je zasuti meter globoko (predpisano opremljen in ne sam), 65% verjetnost, da ga najdejo tovariši. Ima 49% možnosti, da preživi. Statistika je tudi pokazala, da je v 95% zasutih v suhem snegu in v 55% ob vikendih. Največ nesreč pri III. stopnji nevarnosti doživijo prosti smučarji.

Precej zanimanja je poželo predavanje, strokovnjak iz inštituta za raziskavo materiala na Dunaju, ponovno, o razlikah med Dyneema in Nylon materialom oz. opremi izdelani iz teh materialov. Še vedno velja, da je Dyneema material izredno občutljiv na toploto. Ni nujno, da na toploto od zunaj, tu gre lahko za toploto ustvarjeno v materialu ob obremenitvi. Tako lahko ob manjšem padcu, FF1/80kg/60cm, pride v

vozu na traku do takšne temperature, da pride do pretrganja. Še več, ob vsakem preizkusu po zgoraj navedenih pogojih je prišlo do porušitve materiala. Skoraj neverjetno pa je bilo slišati, da je neskončni trak Dyneema, debeline le 6mm, primeren za izdelavo bičevega vozla. Če na vozle deluje sila in vozle lahko »steče«, cca 30cm, ni posledic na traku! Medtem, ko trak »teče« skozi vozle se nikoli toliko ne ogreje, da bi prišlo do porušitve.

Ta ugotovitev močno spremeni dosedanje postopke v zvezi z uporabo Dyneema materiala oz. neskončnih trakov narejenih iz tega materiala.

V petek popoldan je bila na vrsti lokalna pokazna vaja. Prikazali so helikoptersko reševanje potnikov s premikajoče ladje in plavalcev iz morja.

Reševanje s premikajoče ladje

Francoski policijski reševalci so predstavili njihovo delo. Izpostavili so usposabljanje, varnostne ukrepe in statistiko.

Že dlje časa uporabljajo kartonček, ki spremlja ponesrečenega od začetka reševanja do prihoda v bolnico. Dolgoletna statistika je pokazala, da je za 90% nesreč (na vajah ali v akcijah) vzrok človeški faktor, v večini primerov slaba presoja, odločitev. Zato so uvedli posebno skupino z zunanji strokovnjaki, ki vsak tak primer pregledajo in napišejo vzroke ter priporočila kako ravnati v bodoče. Od leta 1958 vodijo evidenco o nesrečah reševalcev. Od takrat imajo 61 smrtnih primerov, 21 v akcijah in kar 40 na vajah.

Ugotavljajo, da je za dobro presojo bistveno znanje, izkušnje in spoštovanje pravil, ki izhajajo iz podobnih primerov. Kritičnih dogodkov ali celo nesreč ne gre skrivati. Analiza pa naj ne bo narejena v baru!

Njihovi reševalci opravijo osnovno šolanje v 35 tednih in nato v 19 tednih še specializacijo.

Za vse vrste posegov imajo narejene »filtre« skozi katere mora iti neka odločitev. Na ta način je tveganje za napačno odločitev minimalna.

Vsa poročila, priporočila in referate lahko najdete na <http://www.ikar-cisa.org/>

Kar mi je uspelo zabeležiti v foto ali video načinu pa je dostopno na spletu.

Sestavil:
Klemen Volontar